

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Борислава Александрова Танева

НМА „Проф. П. Владигеров“

професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,

относно артистичната дейност и активностите на

доц. д-р Григор Петров Паликаров, във връзка с участието му в конкурс за заемане

на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“ по професионално направление 8.3.

Музикално и танцово изкуство, обявен в ДВ, брой 111/31.12.2021 г.

Кандидатурата на Григор Петров Паликаров за обявения в бр.111 на Държавен вестник от 31 декември 2021 г. конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство отговаря на всички необходими изисквания по ЗРНЧЗ.

Той е и единствен кандидат в конкурса.

Понастоящем е доцент по дисциплината „*Оперно-симфонично дирижиране*“ в ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София. Настоящата рецензия разглежда дейността на кандидата в периода от 2019 година до сега. Впечатляващи не само по обем, но и с качеството си са професионалните изяви на кандидата в периода от придобиване на академичното звание „Доцент“ през 2019 г. Още повече, че цели две години от посочения период преминаха под рестрикциите на на Ковид 19, който знаем рязко ограничи културните събития не само у нас, а и по света.

Приложените справки доказват изключително активната дейност на кандидата.

Той надвишава в огромна степен минималните национални изисквания в редица от показателите на наукометричната таблица.

Григор Паликаров е роден в Пловдив през 1971 година. Завършва със златен медал музикалното училище в родния си град. В последствие успешно се дипломира в четири специалности в НМА. Рядко явление и факт, даващ сам по себе си амбициозна заявка за силен професионален старт и обещаващо бъдеще.

Оперно-симфонично дирижиране, композиция, пиано и хорово дирижиране – това са специалностите, в които Паликаров се проявява като отличен студент, но като че ли все пак най-пълноценно той се изразява чрез широкото дихание на всеобхватната материя на симфоничната партитура.

Едва 22 годишен Паликаров дирижира „Риголето“ в Плевен и Стара Загора.

През 1998 г. дебютира в Софийската опера и балет, където дирижира гала-концерт на Гена Димитрова по нейна изрична покана. През 2001г. Паликаров става щатен диригент на елитния състав на СОБ, с който реализира десетки постановки и турнета у нас и в чужбина. Успоредно с това Григор Паликаров, вече 14-ти сезон успешно

ръководи, в качеството си на главен художествен ръководител и диригент, Симфонично-оперетното дружество „Маестро Георги Атанасов“ – Пазарджик. Постоянен диригент на Класик ФМ оркестър от 2008 година. Реализира множество записи със СО на БНР, които остават ярки образци за музикалната памет на България. Десетки са участията му на престижни фестивали у нас и в чужбина: дирижира на многобройни сцени в Европа, Азия, Северна и Южна Америка. Успешно се изявява и като композитор и пианист. Някои от творбите му са изпълнявани на редица фестивали и са записвани нееднократно. За успешните си изяви като композитор и пианист е удостоен с редица национални и международни награди от конкурсите "Св. Обретенов", "Албер Русел", "Музиката и Земята" и др.

Награждаван е с високи отличия като „Кристална лира“ (трикратно); наградата „Златно перо“; наградата „Емил Чакърв“ – 2019 г. и „Златна лира“ на СБМТД за изключителен принос към българското музикално изкуство, връчена по повод 50-годишнината му през 2021 г.

Автобиографичната справка доказва целенасочената дългогодишна и много активна работа за изграждане на висок собствен професионален критерий, която, мисля, не само аз оценявам високо.

Името на доц. д-р Григор Паликаров е отлично познато в оперните театри и симфоничните оркестри в страната. Той регулярно работи с повечето от тях. От приложената справка за приносния характер на художественотворческата, педагогическата и административна дейност на кандидата бих открила частта, описваща реализирането на български произведения. В разглеждания период доц. д-р Григор Паликаров дирижира множество концерти и реализира звукозаписна дейност с **българска** музика. Спирам вниманието си на два акцента:

1. Забележителен е ентузиазмът на Григор Паликаров по възстановяването и реализацията на балета „Легенда за езерото“ от Панчо Владигеров. Самият кандидат споделя, че, *„творбата е недостатъчно позната не само на широката публика, но и в по-специализираните музикантски среди“* и продължава: *„това наложи една задълбочена работа върху партитурата от моя страна, а в процеса на нейното осъществяване аз открих и доста интересни и непознати обстоятелства около нея.“* Доц. д-р Паликаров работи в тясно сътрудничество с архива на нототеката на Софийска опера, както и с двете къщи-музеи на П. Владигеров – в София и в Шумен и успява да се сдобие с двете, както той се изразява: *„най-пълни партитури и с няколко различаващи се от тях клавири на всяка от версиите на балета“*, които са доста различни като музикално съдържание, драматургия, а и като финално решение на формата. Оказва се, че това е творба на Владигеров, в която композиторият непрекъснато внася промени. Съдейки по събраните от него партитури и клавири на балета, доц. д-р Паликаров открива, че промени явно са правени и по време на репетициите при премиерата в София през 1962 г. Цитирам: *„Ето например в някои от клавирите имаше добавена музика и повторения на тактове, които не се откриваха в*

нико една от партитурите“ – казва той и признава, че това е направило работата му върху балета „Легенда за езерото“ още по-сложна и интересна.

И вторият акцент, който откроявам от предложената като хабилитационен труд художественотворческа дейност на кандидата. Дейността тук отново произтича от интереса на кандидата към българската музика, но този път е реализирана в сферата на звукозаписната дейност. Става дума за записа на „Шест миниатюри по серия на Албан Берг и образи на Жюл Ренар“ от Димитър Тъпков.

През декември месец на 2018 година доц. д-р Григор Паликаров реализира със СО на БНР първия студийен запис на творбата, а няколко години преди това в рамките на фестивала „Нова българска музика“ съвместно със Симфоничен оркестър – Пазарджик дирижира премиерното сценично представяне на творбата от късното творчество на проф. Д. Тъпков.

И това е един вид своего рода почит и уважение към преподавателя по композиция на Григор Паликаров, докато той следва в НМА.

Паликаров споделя, че: „творчеството на Димитър Тъпков заслужава специална монография, но със сигурност тези шест миниатюри са едно от върховете му достижения. В лаконичната им форма е събрано цялото умение и мъдрост на автора им и се надявам с реализирания в БНР звукозапис да съм изпълнил достойно музикантския си дълг пред професора и тази част от неговото творчество.“

Тези само два примера от богатата дейност на кандидата показват неговата значителна приносна роля в развитието на съвременната българска музикална култура и доказват, че доц. д-р Паликаров е един искрен радетел за популяризирането на българската музика. Той има своя цялостен и безспорен принос към позициите, които заема българското композиторско творчество в съвременната ни култура.

Доц. д-р Паликаров е съществена част от живата връзка между НМА и различни оперни и концертни сцени в страната. Определено успешни резултати има и цялостната работа на доц. д-р Паликаров със студентите от НМА, които редовно са солисти на оркестъра в Пазарджик, както и на Академичния симфоничен оркестър на Музикалната академия. Ярък пример в това отношение е изнесеният на 9 май 2019 г. в зала "Маестро Г. Атанасов" в Пазарджик концерт със солисти - магистри от вокалния факултет на НМА "Проф. П. Владигеров" и симфоничен оркестър - Пазарджик. Студентите на доц. д-р Паликаров по „Оперно – симфонично дирижиране“ изнасят редовно концерти с АСО на НМА.

Всичко гореизложено ми дава право да направя заключение, че творческата и обществена дейност на кандидата е интензивна и широкоспектърна.

Както споменах, настоящата рецензия разглежда и оценява според правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Наредбата за развитието на академичния състав на НМА изявите на доц. д-р Григор Паликаров. Оценявам ги като стойностни професионални прояви, чиято съвкупност покрива минималните национални изисквания както следва:

Група А:

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Висше училище: Национална музикална академия „Проф. П. Владигеров“, ВФ, Катедра “Музикално сценични изкуства“.

Професионално направление:

8.3. Музикално и танцово изкуство;

Диплома № 99 / 20.06.2017 г. (НМА)

Тема: *"Художествени измерения и значение на оперите "Косара" и "Алцек" от Маестро Георги Атанасов в българската музикална култура"*.

Бих могла да кажа, че изборът на тема кореспондира пряко с постоянния професионален интерес и отношение, които кандидатът проявява към българската музика, за което вече споменах.

Трудът представлява задълбочено изследване по темата.

По този начин се **събират общо 50 от необходимите 50 точки.**

В групата показатели „В“ доц. д-р Григор Паликаров представя *като хабилитационен труд следните водещи творчески изяви в областта на изкуствата:*

Премиери, фестивали и концерти в страната:

- Премиера на балета „Легенда за езерото“ от Панчо Владигеров. Премиерните спектакли са изнесени на 15, 16 и 17 март, а на 25 октомври 2019 г. със същата постановка СОБ открива творческия си сезон 2019/2020 г. Спектаклите са посветени на 120-годишнината от рождението на композитора и са основен акцент в националния календар по повод рождението на великия български композитор.
- На 13 март и 29 ноември 2019 г. съответно в залата на НМА и в Старозагорска опера (в рамките на Фестивала на оперното и балетно изкуство) са изнесени тържествени концерти, посветени на 120-годишнината от рождението на патрона на НМА „Проф. П. Владигеров“. Концертът е с АСО и солисти – изявени студенти и докторанти от Академията.
- Концерти от проекта „Осем рояла“ с международния клавирен ансамбъл „Байнов“, изнесени в Пловдив, София, Велико Търново и Варна на 16, 18, 21 и 23 ноември 2019 г.
- На 23 януари 2020 г. – Концерт - откриване на 45-тото издание на международния фестивал „Зимни музикални вечери“ заедно със солистите Г. Георгиева, Г. Русекова, М. Михайлов и Ив. Джуров, смесения хор на БНР и симфоничен оркестър – Пазарджик. Изпълнена е IX симфония от Л. ван Бетовен. Концертът е посветен на 250-годишнината от рождението му.
Според единната наукометричната таблица всяка от изявите носи съответно по 35 точки (или до тук 140 т.)

Концерти, изнесени извън България:

- Два концерта с Калишка филхармония, Полша
Концертите са изнесени на 18 януари 2019 г. и 28 февруари 2020 г.
- Два концерта с Варминско-Мазурската филхармония – Полша.
Концертите са изнесени на 29 март 2019 г. и 23 октомври 2020 г.
- Два концерта със симфоничния оркестър на Санремо, Италия
Концертите са изнесени на 10 октомври 2019 г. и 5 юни 2021 г.
- Две изпълнения на „Реквием“ от В. А. Моцарт със солисти от Театро Лицеу, хор „Мадригал“ – Барселона и младежката филхармония на Каталуния в катедралата Санта Мария дел Мар – Барселона, 26 март 2021 г.
- Концерт-откриване на фестивала „Мителфест“ край Удине с оркестъра „Фриули-Венеция-Джулия“, Италия, 27 август 2021 г.

Според единната наукометричната таблица всяка от изявите носи съответно по 35 точки (или до тук събрани по този показател - 280 точки)

Студийни записи със СО на БНР:

Запис за фонда на БНР на „Шест миниатюри по серия на Албан Берг и образи на Жюл Ренар“ от Д. Тъпков, реализиран на 27-28 декември 2018 г. в първо студио на БНР.

Изявата носи още 35 точки или

Общо точки по група "В" - 455г.

В групата показатели „Г“ доц. д-р Григор Паликаров представя водещи творчески изяви в областта на изкуствата, които не са основен реабилитационен труд. Подбрани са само по-важните.

Фестивали, спектакли и концерти в страната с различни оркестри и оперни театри:

- **Пет значителни изяви като диригент на спектакли на Софийска опера и балет:**
 - Юбилеен концерт по случай 10-годишнината на фестивала „Опера в парка“ със солисти, хор и оркестър на Софийска опера и балет – 21 юни 2019 г.
 - Спектакъл на операта „Тоска“ с участието на световната прима М. Гулегина в Софийска опера и балет – 24 януари 2020 г.
 - Спектакъл на операта „Трубадур“ в цикъла „Tutto Verdi“ на Софийска опера и балет с участието на носителя на званието „Рицар на Верди“ световно известен български баритон Вл. Стоянов – 19 юни 2020 г.

- Спектакли на оперите „Тоска” и „Дон Карлос” в рамките на новосъздадения фестивал на Софийска опера и балет „На опера в полите на Витоша” в Киноцентър Бояна; вторият с участието на носителя на званието „Рицар на Верди” световно известен български баритон Вл. Стоянов на 11 и 18.07.2020 г.

или общо - 175т.

- **Три концерта със състава на Софийската филхармония:**

Кандидатът предоставя линкове от концерти със СФ, състояли се на 1 октомври 2019 г., 15 април 2021 г. и 30 май 2021 г в зала „България”:

- финал на поредното издание на международния конкурс „7/8”;
- концерт с участието на Александрина Пендачанска – сопран и Даниел Хоуп – цигулка, в който са представени финалната сцена от операта „Саломе“ от Р. Щраус и Концерт за цигулка от Б. Бритън
- концерт с участието на цигуларя Борис Белкин, в който е представена „Шотландска фантазия“ от М. Брух. Концертът е от афиша на 52-ия Международен музикален фестивал „Софийски музикални седмици“.

или общо - 105т.

- **Симфоничен оркестър на БНР:**

Студиен запис на „Дивертименто-Концертанте” от Александър Танев със симфоничния оркестър на БНР и солист Борислава Танева – пиано, януари 2020 г.
35т.

- **Държавна опера – Пловдив:**

две премиери на балета „Пепеляшка” от С. Прокофиев с трупата на Държавна опера – Пловдив – 08 декември 2018 г. и 06 април 2019 г. **35т.**

три концерта:

1. Оперна-гала (откриване на сезон 2020/21) със солисти, хор, балет и оркестър на Държавна опера – Пловдив, 1 октомври 2020 г.
2. Концерт от цикъла „Виенска класика“ с творби от Й. Хайдн и В. А. Моцарт 14 ноември 2020 г.
3. Коледен концерт с участието на Орлин Павлов, хор на Пловдивските момчета и солисти на Държавна опера – Пловдив, 22 декември 2021 г.

или общо 105т.

- **Държавна опера – Варна:**

Между 6 декември 2018 г. и 5 ноември 2021 доц. д-р Паликаров дирижира състава на Държавна опера – Варна в спектакли на оперите „Джоконда”, „Княз Игор”, „Риголето“ и „Травиата“. Спектаклите са изнесени на престижни национални форуми като фестивала „Варненско лято”, „Опера в летния театър“, „Дни на класиката в Балчик”, Фестивала на оперното и балетно изкуство – Стара Загора. Към тези изяви може да добавим и Гала концерти с оперни и симфонични програми, на които са изпълнени

значими произведения от световната и българската класика като рядко изпълнявания концерт за виолончело от М. Големинов със солист Лиляна Кехайова – виолончело и симфоничната поема „Смърт и просветление“ от Р. Щраус.

Тези изяви носят 280 точки.

- **Държавна опера – Бургас:**

На 21.08.2019 г. Григор Паликаров дирижира спектакъл на операта „Бал с маски“ в летен театър – Бургас. Изявата е в рамките на фестивала „Бургаски музикални празници „Емил Чакъров“, реализирана е с трупата на Държавна опера – Бургас.

Това носи още 35т.

- **Симфоничен оркестър – Пазарджик:**

Кандидатът представя извадка от пет концерта със Симфоничен оркестър – Пазарджик, направени на 24.01., 27.06.2019 г., 13.02..2020 г., 28.01. и 08.04.2021 г. и включващи откриването на 44-ия и 46-ия международен фестивал „Зимни музикални вечери“, премиерно изпълнение (за града и за оркестъра) на Симфония в три движения от И. Стравински и на Симфонични метаморфози от П. Хиндемит, световната премиера на Концерт за пиано от Й. Малатс (оркестрация на М. Местре), както и концерт с премиерни за града и оркестъра изпълнения на „Дъмбъртън Оукс“ и Сюита „Пулчинела“ от И. Стравински

Това прибавя още 175т.

- **Други:**

- Заключителният концерт с участниците в майсторския клас на Красимира Стоянова, проведен в НМА, заедно с АСО на 20.11.2019 г.
- Реализирани на 16.12.2018 г., 07, 08.12.2019 г., 11 и 12.12.2021 г. спектакли на детския мюзикъл „Малката кибритопродавачка“ от Румен Бояджиев - син на сцената на Държавния Музикален и Балетен Център – гр. София, чиято световна премиера е осъществена от също от доц. д-р Григор Паликаров.
- Концерт – откриване на фестивала „Златната Диана“ в Ямбол с камерен оркестър „Дианополис“ – Ямбол и солисти Стоян Караиванов – бандонеон и Доач Бездюз – пиано - 21.06.2021 г.
- Концерт – откриване на фестивала „Дни на камерната музика“ в Габрово с Камерен оркестър „Дианополис“ – Ямбол и солисти Марио Ангелов – пиано и Виктор Теодосиев – валдхорна 08.09.2021 г. –

Всяка от изявите носи по 35 точки или общо още 140 точки

Концерти извън България:

Между февруари 2019 г. октомври 2021 г. Паликаров дирижира Симфоничния оркестър в Бари, Италия; Судетска филхармония и камерна филхармония „Витолд Лютославски“, Полша;

Изнесени са концерти в рамките на осмото и десетото издание на „Международен клавирен фестивал“ с фестивален оркестър в гр. Козенца – Италия и концерт с Фестивален оркестър в гр. Кротоне - Италия в рамките на седмото издание на международния фестивал "Средиземноморски музикални срещи"

Тези международни прояви на кандидата му носят **още 210 точки.**

ИЛИ общо сумиран резултата по показателите на наукометричната таблица за група "Г" възлиза на 1330 точки.

ГРУПА Д:

По показател 19 „Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата“ доц. д-р Паликаров посочва тринадесет рецензии.

Те са написани от Зорница Петрова, Лили Николова, Желка Табакова, Петя Цветанова, Светослав Карагенов, Анелия Господинова, Нона Кръстникова, Ростислав Йовчев, Магдалена Манолова и Татяна Капричева в различни издания като специализираното издание «Музикални хоризонти»; списание «Музикална критика» - издание на НМА; специализирания сайт «Галерия на думите» и др. Надлежно са споменати и техните ISSN. Приложени са линкове към публикациите.

Според наукометричната таблица всеки материал носи по **10 точки** или общо са **събрани 130 от необходимите 80 точки за раздела.**

5. Група от показатели "Е"

По показател 22 „Участие в национален художественотворчески проект“ доц. д-р Григор Паликаров посочва дейност като диригент на следните национални музикални форуми и сцени:

- „Европейски музикален фестивал“ с оркестъра на Класик ФМ, 12 април 2019 г.
- „Европейски музикален фестивал“ с оркестъра на Класик ФМ и солист Людмил Ангелов – 15 и 16 септември 2020 г.
- „Европейски музикален фестивал“ с оркестъра на Класик ФМ и солист Людмил Ангелов – 5 октомври 2021 г.
- Концерт „София – празнувай с класика!“ с оркестъра на Класик ФМ и солисти Георги Черкин и Гергана Николаева, НДК – София, 17 септември 2020 г.
- Концерт с оркестъра на КласикФМ и солист Албена Данаилова, 29 юни 2021 г.
- Концерт със солисти - магистри от ВФ на НМА "Проф. П. Владигеров" и симфоничен оркестър – Пазарджик, 5 май 2019 г.
- Концерт с оркестъра на Класик ФМ и солисти Ивайло Василев и Лора Маркова – лауреати на първия Национален радиоконкурс за млади инструменталисти,

организиран от “Кантус Фирмус” и част от програмата на „Европейски музикален фестивал - 2021“, 12 ноември 2021 г.

- *Участия в международни художественотворчески проекти*

Член на международното жури на второто издание на диригентския конкурс на Европейския съюз „EUROPEAN UNION CONDUCTING COMPETITION“ в **Будапеща**. 7-11 януари 2020 г.

- *Ръководство на майсторски клас, ателие или уъркшоп в областта на изкуствата*

Проведен майсторски клас в Консерваторията в Кастийон де ла Плана, Испания, през май 2019 г.

- *Награди на конкурси за творчество и изпълнение, дадени от национални професионални форуми и организации*

Награда на името на Емил Чакърров за принос към развитието на класическата музика в България - 2019 г.

Награда „Златна лира“ - 2021 на Съюза на българските музикални и танцови дейци за изключителен принос към българското музикално изкуство и по повод 50-годишния юбилей на Паликаров.

Сумирани всички те носят на доц. д-р Паликаров **общо 165 точки за група Е.**

ИЛИ ОБОБЩЕНО:

За групи индикатори А - Е набраните точки са:

Група А	Минимален брой точки – 50	Събрани 50 точки
Група В	Минимален брой точки – 100	Събрани 455 точки
Група Г	Минимален брой точки – 150	Събрани 1330 точки
Група Д	Минимален брой точки – 80	Събрани 130 точки
Група Е	Минимален брой точки – 120	Събрани 165 точки

Към всички горепосочени изяви надлежно са приложени линкове.

Името на доц. д-р Григор Паликаров е изключително добре познато и уважавано в средите на симфоничните и оперни състави в страната и е гаранция за висок професионализъм. Многобройните му гостувания на национали сцени са посрещани винаги радушно. Важна е и обратната връзка в този процес – доц. д-р Паликаров също така познава много добре оркестрите у нас и този факт го прави особено необходим като член на академичната общност на НМА. С тези си качества доц. д-р Паликаров допринася и ще допринася за реализирането на студентите по „Оперно-симфонично дирижиране“, осигурявайки възможности за техни изяви.

Бих искала да добавя, че личните ми впечатления не само от съвместната ни работа са отлични. Като най-ярък спомен откроявам работата по студийния запис на „Дивертименто концертанте“ за пиано и оркестър от Александър Танев. Изключително респектирана бях от високо професионалното и задълбочено тълкуване на партитурата, която познавам много добре. У мен буди високо уважение фактът, че всички тези изяви, включващи толкова интензивна, разнообразна и широкоспектърна музикантска дейност са реализирани само за период от три години - след като д-р Паликаров получава академичната длъжност „Доцент“ по „Оперно-симфонично дирижиране“ в ТКДФ на НМА.

В заключение бих искала да обобщя, че кандидатурата напълно съответства на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на Националната музикална академия „Проф. П. Владигеров“. Със своята творческа дейност кандидатът по конкурса доц. д-р Григор Паликаров **изпълнява напълно минималните национални изисквания** към преподавателската и художественотворческата дейност за придобиване на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

Въз основа на всичко по-горе изложено аз напълно убедено давам своя **положителен глас** за кандидатурата на доц. д-р Григор Паликаров за заемане на академичната длъжност „*професор*“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

София, 22 април 2022 г.

проф. д-р Борислава Танева

